

84333, м. Краматорськ, вул. Дружби, буд. 9
E-mail: office@sa.dn.ua,
Веб сайт: www.unba.org.ua

9 Druzhby Street, Kramators'k, 84333, Ukraine
E-mail: office@sa.dn.ua,
Web site: www.unba.org.ua

вих. № 79 від 14.09.2018

Голові Верховної Ради
України
Парубію А.В.

Шановний Андрію Володимировичу!

Адвокатура Донецької області проти Законопроекту №9055!
Законопроект направлений на знищення адвокатури!
Врятуйте адвокатуру!

Внесений Президентом до парламенту Проект Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» №9055 потребує глибокого, ґрунтового й системного перероблення. В іншому випадку про існування незалежної адвокатури України можна забути.

Рада адвокатів Донецької області та Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури Донецької області, яка знаходиться на третьому місці за кількістю адвокатів в Україні, обговоривши 14.09.2018 року на спільному засіданні положення Законопроекту 9055 «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», висловлюють глибоке занепокоєння з приводу можливого прийняття даного Законопроекту Верховною Радою України.

Адвокатура – це громадська організація, і приймати закони про адвокатуру без узгодження з адвокатами – це велике порушення прав кожного адвоката. Чинний Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» було прийнято у 2012 році, з урахуванням змін, які відбулися у суспільстві, його текст було узгоджено з адвокатською спільнотою, він отримав схвалення Венеціанської комісії, та відповідає сучасним змінам у процесуальному законодавстві.

Розробники ж цього проекту порушили зобов'язання України перед Радою Європи і порушили умови укладання договору про асоціацію з ЄС, так як проект закону про адвокатуру розроблено без участі професійної адвокатської організації.

Тому запропонована реформа системи органів адвокатського самоврядування є **абсолютно нелогічною та недемократичною, такою, що призведе до обмеження прав адвокатів і знищення прав людей, тому що в суді ми представляємо не самих себе – ми захищаємо права та інтереси громадян. Це наступ на права людини, це порушення конституційних норм, практики ЄСПЛ та рішень Конституційного Суду України.**

Грунтовний аналіз положень законопроекту №9055 в розрізі гарантій адвокатської діяльності свідчить про наявність реальної загрози втрати адвокатами незалежності, і, як результат, позбавлення громадян України на роки вперед їхнього права на ефективний захист.

Президентський законопроект №9055 започатковує деструктивну модель створення «покірної» адвокатури, яка має думати і жити по циркулярам, що спускаються згори із владних кабінетів.

Наступ на адвокатуру має відбутися, як випливає з тексту законопроекту, по групі напрямків: починаючи з руйнації єдиної, цілісної, незалежної системи органів адвокатського самоврядування, далі – через жорстку зарегуляцію державою діяльності цих самоврядних органів, і до штучного обмеження прав і гарантій адвокатів під час здійснення ними своєї правозахисної діяльності.

В частині адвокатського самоврядування законопроект передбачає ліквідацію чинних органів адвокатського самоврядування як юридичних осіб та створення нових органів за іншою моделлю. При цьому конференції адвокатів відбуваються в форматі загальних зборів адвокатів регіону. В нашому регіоні, де 5 тисяч адвокатів, такі збори можна провести лише на стадіоні. При цьому прийняття рішень пропонується законопроектом у режимі таємного голосування.

Внесений до парламенту законопроект, у разі його прийняття, дасть старт некерованому, сповненому зловживань процесу масової реєстрації регіональних палат як нових юридичних осіб. Він створює підвалини для клонування таких організацій: в областях будуть створюватися по кілька псевдоадвокатських організацій. І це тільки один з багатьох ризиків, які закладені в текст законопроекту.

Трирічний строк повноважень членів органів адвокатського самоврядування та передбачена процедура їх виборів вимагатиме проведення безперервної низки з'їздів адвокатів України та конференцій адвокатів регіону.

На сьогодні Ради адвокатів регіонів як органи адвокатського самоврядування на містах цілком справляються з покладеними на них обов'язками та повноцінно виконують покладені на них функції, у тому числі представляють та захищають права та інтереси адвокатів регіону, сприяють підвищенню кваліфікації адвокатів регіону тощо.

Кваліфікаційно – дисциплінарна комісія адвокатури як єдиний орган адвокатського самоврядування, що складається з двох палат, зарекомендував себе як цілком працездатний орган, який не потребує будь якої реорганізації та зміни його структури.

На окрему критику заслугоує положення Законопроекту, що стосуються вимог необхідних для набуття статусу адвоката, та порядку складання кваліфікаційного іспиту.

Абсолютно неприпустимими є вимоги до фізичної особи, яка може набути статус адвоката. Віднесення до стажу роботи в галузі права виключно стаж роботи як стажера адвоката та (або) на посаді судді, прокурора є **обмеженням у доступі до професії, суперечить нормам права та логіці.**

З усіх трьох професій, що надають можливість набути необхідний стаж роботи в галузі права, стажер адвоката – єдина професія, яка доступна для осіб, що тільки закінчили ВНЗ та ще не мають досвіду роботи. Але, якщо звернутись до відомостей Єдиного реєстру адвокатів України, можна збагнути, що більшість адвокатів не наймають помічників, і не в останню чергу з фінансових причин. Адвокат буде зобов'язаний сплачувати стажеру заробітну плату не нижче встановленого законом мінімального розміру, а також він сплачуватиме за нього ЄСВ, тобто витрати на одного стажера у 2019 році складатимуть не менше 5000 гривень, що є додатковим фінансовим навантаженням на адвоката, який сплачує 42% від отриманих ним доходів.

Як наслідок це призведе до удорожчання вартості адвокатських послуг, обмеження доступу до правничої допомоги пересічним громадянам.

Крім того не можна порівнювати доходи адвокатів, які працюють у великих містах, з доходами адвокатів у сільській місцевості, які не матимуть змоги приймати на роботу стажерів.

Також не кожен адвокат бажатиме витратити власний час та кошти на навчання стажиста.

Тому на практиці ринок вакансій на посаду стажера адвоката буде дуже обмеженим.

Запропонований порядок складання кваліфікаційного іспиту спричинить колапс.

Також, наприклад, викликає зацікавлення, чому члени кваліфікаційної палати КДКА регіону заміщуються членами кваліфікаційної комісії регіону, які фактично виконуватимуть виключно технічну роботу з прийому документів осіб, що бажають скласти іспит для набуття права на заняття адвокатською діяльністю та організацію даних іспитів. Залучення адвокатів зі стажем, що користуються повагою серед колег, для виконання даного типу роботи є безглуздом та таким, що є неповагою до них.

Так само непомірні витрати потягне запровадження складання кваліфікаційних іспитів у спеціально обладнаних приміщеннях шляхом анонімного тестування, із застосування технічних засобів фіксації відео – та звукозапису.

На жаль, не всі адвокати добросовісно сплачують адвокатський внесок.

Застосування передбачених законопроектом засобів відповідальності за несплату щорічного внеску, створюватиме колосальне навантаження на дисциплінарну комісію, але зовсім не обов'язково забезпечить своєчасні надходження до бюджету адвокатського самоврядування.

Законопроектом у вигляді дисциплінарного стягнення до адвокатів, пропонується запровадити догану та грошове стягнення у розмірі до трьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб, при цьому лишається не врегульованим питання куди будуть вноситися дані про такий вид дисциплінарного стягнення як догана адвокату, та хто і як буде виконувати дисциплінарне стягнення у вигляді грошового стягнення.

Установлення відповідальності за зловживання процесуальними правами, передбачене Законопроектом № 9055, надає суду широкий простір для розсуду та важіль контролю над адвокатами. У зв'язку із цим до зловживання правами може бути віднесена велика кількість процесуальних дій, навіть таких як подання клопотання про призначення експертизи чи витребування доказів, які визнано судом безпідставними, якщо вони можуть спричинити затягування розгляду справи. Найбільшу занепокоєність викликають формулювання «за відсутності нових обставин чи доказів», «завідомо безпідставного відводу», які своєю оціночністю створюють додаткову лазівку для обмеження в реалізації прав сторони захисту.

Пункт 4 частини 2 статті 22-1 визначає зловживанням процесуальними правами неявку саме захисника, хоча діюча ст.324 КПК України встановлює відповідальність за неприбуття як для захисника, так і для прокурора.

Адвокати, зважаючи на свій статус, несуть додатковий ризик відповідальності порівняно з іншими учасниками, оскільки за зловживання процесуальними правами, порушення процесуальних обов'язків чи неналежне виконання професійних обов'язків адвоката на підставі окремої ухвали суду може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності, у тому числі позбавлено права на заняття адвокатською діяльністю.

Таким чином, адвокат, який активно захищатиме інтереси клієнта, подаючи велику кількість клопотань чи скарг, наражатиме себе на небезпеку притягнення до відповідальності.

Запропонована стаття 25 «Адвокатський запит» при належній аргументації дозволить особам відмовляти адвокатам у наданні майже будь-якої запитуваної інформації, оскільки вона міститиме відомості про особисте життя фізичної особи.

Ще одним засобом тиску на адвокатів є введення поняття зловживання права на адвокатський запит та відповідної відповідальності за це.

Серед переліку дій, які є зловживанням права на адвокатський запит, дуже «зручним» та простим для практичного застосування є «направлення

адвокатського запиту для отримання інформації, яка не пов'язана з наданням правничої допомоги клієнту».

Майже кожна з зазначених у проекті підстав для відмови у наданні інформації на адвокатський запит та дій адвоката, що є зловживанням права на адвокатський запит, містять оціночні поняття, якими дуже легко маніпулювати.

Наше особливе занепокоєння викликають норми, що обмежують захист та гарантії адвокатської таємниці, порушують такі принципи адвокатської діяльності як пріоритет інтересів клієнта та конфіденційність.

Запропонована нова стаття 237-1 КПК України «Особливості проведення обшуку та огляду житла чи іншого володіння адвоката» надає право слідчому, у якого є сумніви, що вказані адвокатом або представником ради адвокатів регіону речі та/або документи містять адвокатську таємницю (у зв'язку з чим не підлягають огляду та вилученню), передати вказані речі в опечатаному вигляді до слідчого судді для вирішення питання надання дозволу або про відмову у наданні дозволу на огляд та/або вилучення опечатаних речей та документів, що нівелює захист адвокатської таємниці.

Передбачене Законопроектом № 9055 «запрошення» представника ради адвокатів регіону задля проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката з метою забезпечення дотримання прав адвоката та гарантій адвокатської діяльності, не пізніше ніж за три години до проведення даної слідчої дії, носить невизначений характер. Дане «запрошення» має здійснюватися слідчим, який буде проводити відповідну слідчу (розшукову) дію, шляхом завчасного сповіщення відповідної Ради адвокатів регіону письмовим повідомленням, що буде містити докази його отримання Радою адвокатів регіону.

Здебільшого органами досудового розслідування обшуки проводяться по п'ятницях та розпочинаються о 06-00 – 07-00 годині, тому «запрошення» представника ради адвокатів регіону для обшуку чи огляду житла адвоката в ночі напередодні даної слідчої дії є неприпустимим.

У разі прийняття нової редакції Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» будуть порушені конституційні гарантії осіб, що здійснюють адвокатську діяльність, на працю, передбачені ст. 43 Конституції України, а також звужені професійні права адвокатів, що працюють за трудовим договором (контрактом).

Тому законопроектні нововведення ч.3 ст.28 законопроекту, де прописується заборона адвокатам працювати додатково за трудовим договором (контрактом) в інших підприємствах, установах, організаціях, являють собою не лише дискримінаційний, неконституційний підхід до адвокатів, але призведуть до зубожіння певної їхньої частини.

У цій нормі порушені всі поняття про природу, сутність і зміст правозахисної адвокатської діяльності.

У даному випадку має місце колізія вказаних норм, адже права є основним елементом правового статусу особи і, діставши закріплення в законодавстві, вони визначають міру можливої поведінки людини і громадянина, відображають певні межі цих прав, можливість користуватися благами для задоволення своїх інтересів.

Існують і інші загрозливі тенденції у цьому законопроекті, наприклад, частина 3 статті 53 «Залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії» надає можливість за наявності в обвинуваченого, підозрюваного залученого ним захисника слідчому, прокурору, слідчому судді чи суду залучити іншого захисника для проведення окремої процесуальної дії лише з тієї причини, що завчасно повідомлений захисник, залучений обвинуваченим, підозрюваним, не може прибути для участі у проведенні процесуальної дії протягом двадцяти чотирьох годин. Як часто слідчим та прокурорам хочеться залучити інших захисників.

За цих умов, Рада адвокатів Донецької області та Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури Донецької області переконані у руйнівному характері Законопроекту № 9055 «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (нова редакція), який призведе до руйнівних наслідків для системи вітчизняної адвокатури як самоврядного правозахисного інституту.

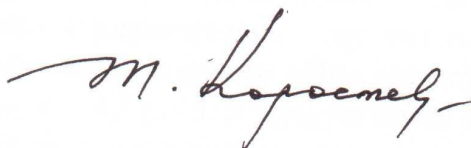
З повагою,

Голова Ради адвокатів
Донецької області

Л.Л. Керанчук

Голова КДКА Донецької
області

Т.Ю. Коростеліна